

УДК 336:364.2:355.4

ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСУВАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ПРОЄКТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ: ДОСВІД УКРАЇНИ

Віталій Письменний

*Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
Тернопіль, Україна*

Резюме. Встановлено, що в умовах російсько-української війни благодійні організації, фандразингові платформи і громадянські ініціативи стали ключовими гравцями у забезпеченні основних гуманітарних потреб. За допомогою них фінансується медична допомога, харчування, одяг та інші необхідні ресурси цивільному населенню, зокрема у деокупованих і прифронтових територіях. Не менш значущою є робота з внутрішньо переміщеними особами, ветеранами, жінками і дітьми, які постраждали внаслідок війни, забезпечення їхньої реабілітації, психологічної підтримки та інтеграції у суспільство. Також вони беруть на себе ініціативи щодо відновлення пошкоджених і зруйнованих інфраструктурних об'єктів, особливо у зонах активних бойових дій. Результати дослідження показали необхідність підвищення ефективності фінансування гуманітарних проєктів є частині застосування інноваційних технологій. Запропоновано використовувати інформаційні системи аналізу геопросторових даних, що може допомогти точніше ідентифікувати території з найбільшою потребою у гуманітарній допомозі та детальніше розпланувати ресурси. З огляду на те, що умови війни супроводжуються потоком великої кількості інформації щодо гуманітарних потреб, фінансових транзакцій та ризиків, обґрунтовано необхідність застосування штучного інтелекту та машинного навчання для ефективного опрацювання даних і прийняття рішень. Увагу приділено використанню криптовалют як перспективного інструменту, який може замінити традиційний спосіб збору пожертв на гуманітарні проєкти. Встановлено, що активне використання мобільних додатків і соціальних мереж дасть змогу залучити більше учасників, масштабувати обсяги збору коштів та підвищувати свідомість про гуманітарні потреби. Ці інновації зроблять фінансування гуманітарних проєктів в умовах війни більш здатними до вирішення складних соціальних викликів. А завдяки створенню інтерактивної платформи обміну даними, благодійні організації, фандразингові платформи і громадянські ініціативи зможуть краще співпрацювати між собою та державними органами, забезпечуючи збалансовану та ефективну допомогу.

Ключові слова: гуманітарна допомога, благодійні організації, фандразингові платформи, громадянські ініціативи зі збору коштів, інноваційні технології, штучний інтелект, машинне навчання, криптовалюта.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.05.081

Отримано 01.09.2023

UDC 336:364.2:355.4

INNOVATIVE FINANCING TOOLS FOR HUMANITARIAN PROJECTS IN THE CONTEXT OF WAR: UKRAINE'S EXPERIENCE

Vitalii Pysmennyi

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil, Ukraine

Summary. It has been established that in the conditions of the Russian-Ukrainian war, charitable organizations, fundraising platforms, and citizen-led initiatives have become key players in addressing essential

Corresponding author: Vitalii Pysmennyi; e-mail: vitaliipysmennyi@gmail.com 81

humanitarian needs. Through them, medical assistance, food, clothing, and other necessary resources are provided to civilians, particularly in the occupied and frontline territories. Equally important is the work with internally displaced persons, veterans, women, and children who have been affected by the war, ensuring their rehabilitation, psychological support, and integration into society. They also take initiatives to restore damaged and destroyed infrastructure objects, especially in active combat zones. The research results have shown the necessity of enhancing the efficiency of humanitarian project funding through the application of innovative technologies. It is proposed to use information systems for analyzing geospatial data, which can help in more accurately identifying territories with the most significant humanitarian needs and better planning resources. Considering the abundance of information related to humanitarian needs, financial transactions, and risks during wartime, it is justified to utilize artificial intelligence and machine learning for effective data processing and decision-making. Attention has been given to the use of cryptocurrencies as a promising instrument that can replace traditional methods of fundraising for humanitarian projects. It has been found that active use of mobile applications and social networks will enable the engagement of more participants, scaling up fundraising efforts, and increasing awareness about humanitarian needs. These innovations will make humanitarian project funding in the conditions of war more capable of addressing complex social challenges. Additionally, creating an interactive data exchange platform will facilitate better collaboration among charitable organizations, fundraising platforms, citizen-led initiatives, and governmental bodies, ensuring balanced and effective assistance.

Key words: *humanitarian aid, charitable organizations, fundraising platforms, citizen-led fundraising initiatives, innovative technologies, artificial intelligence, machine learning, cryptocurrency.*

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.05.081

Received 01.09.2023

Постановка проблеми. Вторгнення наприкінці лютого 2022 р. російських збройних сил в Україну стало новою активною фазою російсько-української війни, а разом тим багаточисленними викликами перед суспільством. Особливої гостроти вони набули в частині фінансування благодійництва і забезпечення гуманітарної допомоги, реципієнтами якої стали десятки мільйонів українців як серед мешканців тимчасово окупованих територій, внутрішньопереміщених осіб, так і жителів «тилових» громад, котрі постраждали внаслідок ракетних обстрілів й іншої військової агресії. Незважаючи на те, що Україна є державою зі складним історичним минулим, з такими глибинними проблемами за роки незалежності ще не стикалася.

До гуманітарних проблем, які акумулювалися з перших днів російського вторгнення в Україну, й сьогодні сильно загострилися, необхідно віднести: велику кількість жертв і поранень серед цивільного населення, а також тих, хто був змушений залишити свої домівки; наявність мінних полів і вибухонебезпечних речовин, що ще довго будуть становити загрозу життю та здоров'ю людей; руйнування інфраструктури й ланцюгів постачання продуктів харчування, наслідком чого є голод і недоїдання; знищення доріг, мостів, шкіл, медичних закладів тощо, що ускладнило доступ населенню до базових послуг; порушення прав людини, насильство над жінками і дітьми, призводячи до посттравматичного стресового розладу, депресії та інших недуг.

Окремо відзначимо, що російсько-українська війна мала безпрецедентний вплив на економіку України, знижуючи ВВП, спричиняючи руйнування внутрішньо- та зовнішньогосподарських зв'язків, збільшуючи рівень безробіття. Економічне відновлення вимагає значних за обсягами ресурсів і паралельно потребує вирішення багатьох гуманітарних проблем. Частина з них беруть на себе держава, гуманітарні організації та благодійні фонди під час війни й буде вимагати ще більше зусиль після її завершення. Утім недоліки у фінансуванні гуманітарних проєктів мають бути вирішені зараз і базуватися на інноваційних підходах, що оминатимуть проблеми законодавчих колізій, шахрайства, недовіри та браку прозорості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З перших днів повномасштабного вторгнення російських збройних сил в Україну гуманітарна допомога стала життєво важливим ресурсом для багатьох людей, особливо тих, хто належить до соціально вразливих груп. Це знайшло відображення в реакції наукової спільноти у багатьох дослідженнях. Проблеми гуманітарної діяльності під час війни не залишали осторонь

О. Хмелевську, виклики міжнародної гуманітарної допомоги для України стали предметом вивчення О. Василенко, фандрайзинг благодійності в умовах протидії збройній агресії досліджували А. Мазаракі та С. Волосович, питання надання гуманітарної допомоги в контексті сприяння миру розглядала Н. Карпчук й інші.

Війни мають серйозні довготермінові соціальні наслідки, призводять до складних умов для населення й створюють гострі гуманітарні проблеми. Це вимагає пошуку нових підходів до їх вирішення, серед яких актуальним є використання інноваційних інструментів фінансування гуманітарних проектів. Тут слід звернути увагу на праці зарубіжних учених: Дж. Догерті, В. Жао, Е. Обрехта, П. Перейри, С. Свізерн та інших, що допомагають зрозуміти особливості подолання гуманітарних криз. Розроблені моделі фінансування благодійництва дають змогу забезпечити швидку й адекватну реакцію на виникаючі потреби, зберегти життя, здоров'я та добробут потерпілих.

Метою статті є оцінювання ефективності фінансування та реалізації гуманітарних проектів в умовах російсько-української війни, а також розроблення практичних рекомендацій щодо використання інновацій у фінансуванні, що сприятиме покращенню надання гуманітарної допомоги.

Постановка завдання. Для досягнення поставленої мети окреслено основні гуманітарні проблеми в умовах російсько-української війни, проаналізовано фінансові аспекти діяльності благодійників у частині забезпечення цивільного населення на деокупованих і прифронтових територіях продуктами харчування, засобами гігієни та ліками, надання їм психологічної допомоги, проведення реабілітації тощо. Розроблено заходи, які можуть бути застосовані для підвищення ефективності фінансування гуманітарних проектів в умовах війни на основі використання інноваційних технологій.

Виклад основного матеріалу. Благодійники спільно або індивідуально здійснюють благодійну діяльність шляхом публічного збору благодійних пожертв. Ним згідно з законодавством визнається добровільний збір цільової допомоги у формі коштів або майна серед невизначеного кола осіб, зокрема з використанням засобів електронних комунікацій, у тому числі благодійного електронно-комунікаційного повідомлення [1]. У цьому сенсі збір пожертв для забезпечення гуманітарної допомоги набуває форму фандрайзингу. За допомогою нього кошти надходять від багатьох людей, причому різних держав, і найчастіше за допомогою онлайн-платформ.

У загальносвітовій практиці фандрайзинг вважається інноваційним способом фінансування, який дає змогу втілити різносторонні проекти, залучаючи підтримку від спільноти однодумців. Водночас в умовах війни публічний збір благодійних пожертв може зіткнутися з деякими специфічними проблемами: обмежений доступ до банків й інтернету внаслідок пошкодження інфраструктури; ризики зловживання коштами або несправедливого розподілу допомоги; незадовільне комунікування про гуманітарні потреби; небезпека шахрайства, яка посилюється через високу чутливість громадськості до проблем війни; обмеженість ресурсів, особливо якщо багато людей зосереджені на своїх базових потребах виживання.

До цих проблем необхідно додати й ті, з якими безпосередньо зіштовхуються гуманітарні організації та благодійні фонди через екстремальні умови роботи й інші виклики фінансування гуманітарних проектів. Війна створює серйозні загрози безпеці їх працівникам і волонтерам, сприяє поширенню випадків недостатньої координації між ними, ускладнюючи оптимальне використання ресурсів, призводить до обмеженого доступу до зон бойових дій, що погіршує доставку гуманітарної допомоги потребуючим. Незважаючи на ці труднощі, вони продовжують працювати й вирішувати гуманітарні проблеми (табл. 1), чим створюють безпрецедентні приклади для наслідування.

Таблиця 1. Основні гуманітарні проблеми в умовах російсько-української війни

Види гуманітарних проблем	Характеристика
Збільшення кількості внутрішньопереміщених осіб	Війна призводить до збільшення кількості внутрішньопереміщених осіб. Люди залишають свої домівки, шукаючи безпеку та притулок в інших місцях, що спричиняє гуманітарні виклики, такі, як забезпечення житлом, харчуванням, медичною допомогою тощо
Погане забезпечення їжею, питною водою тощо	Війна суттєво впливає на сільське господарство й ланцюги постачання продуктів харчування, що призводить до зниження виробництва їжі та збільшення її вартості. Часто цивільне населення зазнає голоду, що загрожує його життю і здоров'ю
Відсутність або погана якість медичного обслуговування	Війна спричиняє руйнування лікарень, аптек, медичних лабораторій тощо. Це обмежує доступ до необхідної медичної допомоги для поранених і хворих осіб. Багато медичних працівників покидає зону активних бойових дій, що ще більше ускладнює ситуацію
Обмежений доступ до освіти	Війна перериває звичайний процес навчання. Багато шкіл, коледжів й університетів піддаються ракетним обстрілам або стали притулками для біженців. Відсутність доступу до якісної освіти може позначитися на майбутньому поколінні та спричинити регрес у розвитку суспільства
Насильство та порушення прав людини	Війна призводить до різних форм насильства проти мирного населення. Воєнні злочини, сексуальне насильство, викрадення дітей – це тільки деякі приклади порушень прав людини, які характерні для російських воєнних злочинів
Психологічні наслідки	Війна має довготерміновий негативний вплив на психічне здоров'я людей. Внутрішньопереміщені особи та біженці, які пережили страшні події війни, можуть ще довго страждати від посттравматичного стресового розладу й інших психологічних недуг

Однією з найгостріших проблем у фінансуванні гуманітарних проєктів є нестача коштів. Незважаючи на те, що добродійність на тлі війни породжує безкорисливі настрої в суспільстві та формує альтруїстичні мотиви поведінки, економічна нестабільність значно обмежує здатність людей і компаній сплачувати благодійні пожертви. Воєнні конфлікти призводять до розширення потреб населення в гуманітарній допомозі, що збільшує навантаження на благодійників. Проблема фінансування гуманітарних проєктів у наш час посилює той факт, що деякі з благодійних організацій, яких в Україні є близько 27 тис., для ведення діяльності щоденно потребують сотні тисяч і мільйони гривень.

Загалом же війна в Україні призвела до збільшення у геометричній прогресії нових благодійних організацій з 1413 в рік у 2014 р. до 6367 в рік у 2022 р. [2, с. 12]. Якщо станом на 1 січня 2022 р. їх налічувалося 20,5 тис., то станом на 1 січня 2023 р. – 26,8 тис. [3]. Однією з причин такої тенденції є зростання свідомості громадян щодо економічних і соціальних проблем в умовах війни та бажання допомагати постраждалим унаслідок військової агресії. За рік після повномасштабного вторгнення російських збройних сил в Україну трьома найбільшими суб'єктами благодійництва, у тому числі фандрайзинговою платформою United24, вдалося зібрати понад 33,9 млрд грн. [4].

Вже за 6 місяців 2023 р. на їх рахунки надійшло 8,4 млрд грн., що на 22% менше, ніж за друге півріччя 2022 р. При цьому найбільші збори були у фандрайзингової платформи United24 – 5,5 млрд грн. або 66% від загального обсягу. На рахунки благодійного фонду «Повернись живим» надійшло 1,8 млрд грн. (22%), а до благодійної організації «Фонд Сергія Притули» – близько 1 млрд грн (12%) [5]. Надмірні потреби Збройних сил України призвели до перекосів діяльності гуманітарних організацій і благодійних фондів з гуманітарних на військові потреби. Водночас низка витрат має

подвійне призначення, зокрема це стосується витрат на протезування, лікування, їжу, засоби тактичної медицини тощо [6, с. 11] (табл. 2).

Таблиця 2. Діяльність найбільших благодійників в умовах російсько-української війни у 2022 р.

Благодійники	Види гуманітарної допомоги	Загальна сума допомоги
Благодійний фонд «Повернись живим»	Навчання ветеранів з адаптивних видів спорту, тренерської підготовки, менторства та лідерства, проведення освітніх і спортивних заходів	5,7 млрд грн.
Благодійна організація «Фонд Сергія Притули»	Забезпечення цивільного населення деокупованих і прифронтових територій продуктами харчування та засобами гігієни, а також медичних закладів ліками й обладнанням	4,2 млрд грн.
Українсько-американська громадська організація «Razom»	Забезпечення цивільного населення продуктами харчування та ліками, евакуація людей із районів бойових дій у безпечне місце, проведення їхньої реабілітації	88 млн дол. США
Американська некомерційна організація «Nova Ukraine»	Забезпечення цивільного населення продуктами харчування та засобами гігієни, евакуація людей з районів бойових дій у безпечне місце, надання медичної допомоги	55 млн дол. США
Американська благодійна організація «Help Heroes of Ukraine»	Забезпечення цивільного населення медичною допомогою, відбудова інфраструктури зруйнованих деокупованих і прифронтових громад	40,4 млн дол. США
Благодійний фонд «Київська школа економіки»	Надання гуманітарної допомоги цивільному населенню, постраждалому від війни	40 млн дол. США
Братерська організація чоловіків-католиків «Лицарі Колумба»	Забезпечення внутрішньопереміщених осіб та цивільного населення на деокупованих і прифронтових територіях продуктами харчування, засобами гігієни та ліками	21,7 млн дол. США
Ініціатива «Saving Lives Humanitarian»	Забезпечення цивільного населення продуктами харчування та ліками, надання психологічної допомоги, проведення реабілітації та протезування	7,2 млн євро

Після вторгнення наприкінці лютого 2022 р. російських збройних сил в Україну благодійний фонд «Повернись живим» і благодійна організація «Фонд Сергія Притули» сконцентрувалися на меті зробити сили оборони ефективнішими, зберегти життя військових та системно протидіяти ворогові. Тому більша частина зібраних ними пожертв – 5,7 млрд грн. і 4,2 млрд грн. – йшла на тепловізійну оптику, квадрокоптери, автомобілі, системи спостереження та розвідки, а фінансування гуманітарних проєктів (реабілітація ветеранів у частині підготовки й проведення спортивних змагань, забезпечення цивільного населення на деокупованих і прифронтових територіях продуктами харчування, засобами гігієни та ліками) виконувало другорядну роль.

Виключно гуманітарними питаннями займалися українсько-американська громадська організація «Razom» (у 2022 р. загальна сума допомоги становила 88 млн дол. США), американська некомерційна організація «Nova Ukraine» (55 млн дол. США), благодійний фонд «Київська школа економіки» (40 млн дол. США) й інші. Крім забезпечення основних потреб цивільного населення, вони допомагали евакуювати людей з районів бойових дій, кошти виділялися на пошук житла для внутрішньопереміщених осіб, реабілітацію й надання психологічної допомоги. Поряд з великими благодійними організаціями, фінансування гуманітарних проєктів здійснювали менші, проте їх внесок неможливо недооцінити (табл. 3).

Таблиця 3. Діяльність інших благодійників в умовах російсько-української війни у 2022 р.

Благодійники	Види гуманітарної допомоги	Загальна сума допомоги
Проект Recovery	Забезпечення цивільного населення і військових фізичною та психологічною реабілітацією й протезуванням	423 млн грн.
Благодійна організація «Благодійний фонд «Восток-СОС»	Забезпечення цивільного населення продуктами харчування та засобами гігієни, евакуація людей із районів бойових дій у безпечне місце, пошук житла для внутрішньо-переміщених осіб, надання психологічної допомоги	340 млн грн.
Благодійний фонд «Future for Ukraine»	Забезпечення цивільного населення на деокупованих і прифронтових територіях продуктами харчування та засобами гігієни, надання психологічної допомоги, створення дитячих таборів, медична допомога потерпілим від бойових дій в Україні та за кордоном	14 млн грн, 671 тис. дол. США, 238 тис. євро
Благодійний фонд «Голоси дітей»	Забезпечення цивільного населення на деокупованих і прифронтових територіях продуктами харчування і засобами гігієни, фізична та психологічна реабілітація дітей	10,3 млн грн.
Благодійний фонд «НОРЕ.UA»	Забезпечення цивільного населення продуктами харчування, засобами гігієни, гарячими обідами тощо	6 млн грн.
Благодійний фонд «Dobrobut Foundation»	Забезпечення медичною допомогою військових і членів їхніх сімей, внутрішньо-переміщених осіб, людей, які потребують паліативного лікування	1,2 млн грн.
Благодійна організація «Карітас України»	Забезпечення цивільного населення продуктами харчування, засобами гігієни, ліками, одягом тощо	×
Волонтерська група «Згряя»	Забезпечення цивільного населення продуктами харчування та засобами гігієни, а також медичних закладів ліками й обладнанням, евакуація людей і домашніх тварин із районів бойових дій у безпечне місце	×

Також повномасштабне вторгнення російських збройних сил в Україну створило тисячі громадянських ініціатив зі збиранням коштів на різні гуманітарні проєкти. Незважаючи на їх менші обсяги та несистемність, вони виявилася невід'ємною частиною підтримання цивільного населення регіонів, прилеглих до лінії фронту, «тилових» громад, котрі опинилися в зоні ракетних обстрілів й іншої військової агресії. Якщо спочатку гуманітарні проєкти громадянських ініціатив забезпечували базові життєві потреби, допомагали у відновленні психологічного стану постраждалих від війни жінок і дітей, то сьогодні до цього додалися програми протезування та реабілітації для поранених ветеранів та мирних жителів, відбудова помешкань тощо.

Однією з ініціатив, якою вдалося зібрати чи не найбільшу суму пожертв, був продаж у червні 2022 р. на аукціоні Christie's за 11,5 млн дол. США (понад 423 млн грн.) скульптури «Мавпа з повітряних куль (пурпурна)» Джеффа Кунса [3]. Ці кошти повинні були стати джерелом фінансування гуманітарного проєкту Recovery, який спрямований на реабілітацію важкопоранених людей під час війни. Загалом у проєкті передбачено такі напрями: створення на базі державних медичних закладів мережі реабілітаційних центрів; розроблення освітніх програм для спеціалістів цих центрів; реабілітація у приватних клініках-партнерах; відправлення за кордон військових та цивільних, які потребують складного протезування.

Увесь світ після нової фази російсько-української війни у лютому 2022 р. став свідком масштабних руйнувань, вбивств, насилля й гуманітарної кризи. Ці обставини дали поштовх до створення та акселерації фандрайзингової платформи United24, яка взяла на себе роль фінансового посередника у наданні гуманітарної допомоги та підтримки постраждалим від війни. Ідея платформи – об'єднати громадян різних держав довкола допомоги Україні з метою її захисту, порятунку життів і відбудови. Її інноваційність полягає в тому, що дає змогу безпечно та доступним для розуміння

способом здійснити миттєвий електронний переказ коштів на рахунок для підтримання України.

Одним із основних моментів успішного процесу збирання коштів на гуманітарні напрямки є залучення амбасадорів платформи United24, які є публічними діячами та відомими на весь світ особами. Наприклад, актор Лієв Шрайбер оголосив про збір коштів на генератори до американського Дня подяки. Одним із найефективніший амбасадорів проекту є экс футболіст Андрій Шевченко, який активно сприяв відновленню зруйнованого стадіону в Ірпені. Серед інших зіркових амбасадорів представлені боксер Олександр Усик, астронавт Скотт Келлі, тенісистка Еліна Світоліна, актор Марк Геміл, співачка Барбара Стрейзанд, креативний директор Balenciaga Демна Гвасалія, гурт Imagine Dragons [3].

Показовим проектом фандрайзингової платформи United24 з точки зору залучення коштів стали браслети з останньої партії металу металургійного заводу «Азовсталь», за допомогою яких за кілька годин було зібрано 159 млн грн. Загалом же не тільки символізм мужності українських військових впливає на обсяги й динаміку надходження благодійних пожертв. Надзвичайно висока активність благодійників характерна для періоду масованих обстрілів цивільної інфраструктури України. За жовтень 2022 р. платформа United24 разом із благодійним фондом «Повернись живим» та благодійною організацією «Фонд Сергія Притули» зібрали 1,5 млрд грн., що більше на 1 млрд грн загальної суми пожертв з 20 найбільших фондів [3].

Дослідження показало, коли люди стикаються з лихом або несправедливістю, тоді краще сплачують благодійні пожертви, перетворюючи свої негативні емоції на внесок у боротьбу з гуманітарними проблемами, породжених війною. Симбіоз надії та злості, які використовуються благодійними організаціями, фандрайзинговими платформами та громадянськими ініціативами, допомагає створити емоційний зв'язок з донорами. Розіграші призів, мистецькі аукціони, концерти тощо дають можливість не тільки матеріально допомогти, а й отримати задоволення від участі в цих заходах. Це стимулює інтерес, підвищує довіру, сприяє залученню нових осіб та підвищує обсяги збору коштів.

Крім благодійних організацій, фандрайзингових платформ і громадянських ініціатив, збором пожертв від громадян, компаній і міжнародних організацій на фінансування гуманітарних проектів займаються державні інституції. Спочатку, а саме 24 лютого 2022 р., Національний банк України відкрив мультивалютний рахунок для допомоги Збройним силам України, з якого протягом 2022 р. було перераховано понад 22,3 млрд грн. А вже 1 березня 2022 р. було відкрито ще один мультивалютний рахунок, призначений для фінансування гуманітарних проектів. Усього за 2022 р. Міністерство соціальної політики України, як розпорядник цих коштів, спрямувало на підтримання постраждалих унаслідок військової агресії близько 1 млрд грн [7].

За півтора року українсько-російської війни зберігається тенденція, що більшість коштів перераховуються на оборонні цілі. Станом на 1 липня 2023 р. сума коштів на спеціальному рахунку для допомоги Збройним силам України становила 2,9 млрд грн., а загалом на нього надійшло 28,7 млрд грн. У той же час залишок коштів на рахунку Міністерства соціальної політики України, відкритого для гуманітарних цілей, становив 98 млн грн. При цьому за червень 2023 р. на реалізацію гуманітарних проектів (забезпечення внутрішньопереміщених осіб та цивільного населення на деокупованих і прифронтових територіях продуктами харчування, засобами гігієни та ліками) надійшло 6,7 млн грн. [8].

Висновки. Підвищення ефективності фінансування гуманітарних проектів в умовах війни потребує використання інноваційних технологій та наукових підходів, а саме:

1. Використання інформаційних систем аналізу геопросторових даних може допомогти точніше ідентифікувати території з найбільшою потребою в гуманітарній допомозі та детальніше розпланувати ресурси. Аналіз геопросторових даних полягає у

використанні математичних методів, статистичних алгоритмів і технологій опрацювання даних для визначення закономірностей та взаємозв'язків у географічних зонах. Це дає змогу об'єднати різноманітні дані, такі, як населення, інфраструктура, клімат, екологічні умови й низку факторів, спричинених війною, для створення динамічних інтерактивних карт (допоможуть ідентифікувати області з найбільшою потребою в гуманітарній допомозі на основі певних характеристик).

2. Умови війни супроводжуються потоком величезної кількості інформації щодо гуманітарних потреб, фінансових трансакцій та ризиків. Штучний інтелект та машинне навчання дадуть змогу ефективно опрацювати ці дані та виділяти ключову інформацію для розуміння ситуації й прийняття рішень. За допомогою машинного навчання можна розробити прогностичні моделі для оцінювання потреб населення в різних регіонах. Це дозволить планувати фінансові ресурси та вчасно реагувати на зміни потреб. Штучний інтелект може допомагати знаходити оптимальні рішення щодо розподілу гуманітарної допомоги, визначення пріоритетів та координації діяльності благодійників.

3. Застосування криптовалют як інноваційного інструменту, який вже зараз частково змінює традиційний спосіб збирання пожертв на гуманітарні проєкти в умовах війни. Криптовалюти – це цифрові активи, які використовують криптографічні методи для здійснення безпечних й анонімних фінансових трансакцій. Основні переваги застосування криптовалют полягають у безпеці та надійності трансакцій, зменшенні посередників, що знижує витрати, глобальній доступності без обмеження кордонів і фінансових інституцій, прозорості у використанні коштів тощо. Утім, варто враховувати можливість шахрайства з криптовалютою та наявність певної інфраструктури для використання сучасних технологій.

4. Використання мобільних додатків і соціальних мереж допомагає залучати більше учасників, збільшувати обсяги збору коштів і підвищувати свідомість про гуманітарні потреби. Враховуючи широкий спектр охоплення мобільних додатків і соціальних мереж у суспільстві, використання цих інструментів дозволяє ефективно залучати ресурси, збільшувати обсяги збору пожертв й поширювати ідеї гуманітарної допомоги Україні. Правильно спрямовані зусилля й інноваційні підходи використання мобільних технологій можуть покращити ефективність та результативність гуманітарних ініціатив для цивільного населення, яке постраждало через військову агресію.

Ці інновації дадуть змогу зробити фінансування гуманітарних проєктів в умовах війни більш здатними до вирішення складних соціальних викликів. А завдяки створенню єдиної інтерактивної платформи обміну даними, благодійні організації, фандразингові платформи й громадянські ініціативи зможуть краще співпрацювати між собою та державними органами, забезпечуючи збалансовану й ефективну допомогу. Така платформа повинна була б краще привернути увагу світової спільноти до гуманітарних проблем, породжених російсько-українською війною, та стимулювати співпрацю між різними стейкхолдерами для спільного вирішення проблем забезпечення базових потреб і захисту прав людини.

Насамкінець необхідно згадати про корупцію, яка має неабиякий вплив на фінансування гуманітарних проєктів в умовах війни. Оскільки таке фінансування ґрунтується на добровільних пожертвах, наявність корупційних практик сильно знижує довіру до благодійних організацій, фандразингових платформ і громадянських ініціатив. Часто кошти можуть направлятися на проєкти, які мають зв'язки з корупційними структурами або не є пріоритетними для допомоги населенню. Наслідком цього буде зменшення обсягів гуманітарної допомоги й небажання потенційних донорів підтримувати тих, у кого є ризик недостовірного використання коштів.

Подолання проблеми корупції в фінансуванні гуманітарних проєктів є важливим завданням. Це можна зробити шляхом забезпечення високого рівня прозорості та відкритості в діяльності благодійників у частині: публікування докладних фінансових звітів та інформації про реалізовані проєкти; створення ефективних механізмів контролю й нагляду за використанням коштів з метою виявлення неправомірних дій та забезпечення своєчасного втручання, чому можуть допомогти автоматизовані системи аудиту та моніторингу; ще більшого залучення громадськості й іноземних донорів до планування та впровадження гуманітарних проєктів, що стане додатковим механізмом контролю й підвищить довіру суб'єктів благодійництва.

Серед подальших наукових розвідок актуальними будуть дослідження впровадження новаторських підходів до фінансування гуманітарних проєктів у повоєнний період. Зокрема, створення інвестиційних фондів може стати важливою перспективою для залучення коштів з метою вирішення проблем житла, поліпшення якості медичного обслуговування, забезпечення доступу до освіти тощо. Ці фонди зможуть об'єднувати ресурси з різних джерел – приватних компаній, державного бюджету, благодійних організацій та міжнародних донорів, чим можна досягати більшої ефективності їх використання, забезпечити досягнення конкретних цілей і результатів.

Conclusions. Increasing the effectiveness of financing humanitarian projects in the context of war requires the using innovative technologies and scientific approaches, namely:

1. The using information systems for the analysis of geospatial data can help to more accurately identify areas with the greatest need for humanitarian assistance and to plan resources in more detail. The analysis of geospatial data consists in the use of mathematical methods, statistical algorithms and data processing technologies to determine patterns and relationships in geographic areas. This enables a variety of data, such as population, infrastructure, climate, environmental conditions and a range of war-related factors, to be combined to create dynamic interactive maps (helping to identify areas with the greatest need of humanitarian aid based on certain characteristics).

2. The conditions of war are accompanied by the flow of a huge amount of information about humanitarian needs, financial transactions and risks. Artificial intelligence and machine learning can make it possible to effectively process this data and highlight key information for understanding the situation and making decisions. Using of machine learning, it is possible to develop predictive models for assessing the needs of the population in different regions. This will allow planning of financial resources and timely response to changes in needs. Artificial intelligence can help find optimal solutions for the distribution of humanitarian aid, determining priorities and coordinating the activities of benefactors.

3. Using cryptocurrencies as an innovative tool, which is already partially changing the traditional method of collecting donations for humanitarian projects in war conditions. Cryptocurrencies are digital assets that use cryptographic techniques to conduct secure and anonymous financial transactions. The main advantages of using cryptocurrencies are the security and reliability of transactions, the reduction of intermediaries, which reduces costs, global availability without the limitations of borders and financial institutions, transparency in the use of funds, etc. However, it is worth considering the possibility of fraud with cryptocurrency and the presence of a certain infrastructure for the use of modern technologies.

4. The use of mobile applications and social networks helps to attract more participants, increase the volume of fundraising and raise awareness of humanitarian needs. Take into accounting the wide range of coverage of mobile applications and social networks in society, the use of these tools allows you to effectively attract resources, increase the amount of donations and spread the ideas of humanitarian aid to Ukraine. Well-directed efforts and innovative approaches to the use of mobile technologies can improve the efficiency and effectiveness of humanitarian initiatives for civilians affected by military aggression.

These innovations will make it possible to make the financing of humanitarian projects in wartime more capable of solving complex social challenges. And thanks to the creation of a single interactive data exchange platform, charitable organizations, fundraising platforms and civic initiatives will be able to better cooperate with each other and state bodies, providing balanced and effective assistance. Such a platform should better draw the attention of the world community to the humanitarian problems caused by the Russian-Ukrainian war and stimulate cooperation between various stakeholders to jointly solve the problems of providing basic needs and protecting human rights.

Finally, it is necessary to mention corruption, which has a considerable influence on the financing of humanitarian projects in wartime conditions. Since such funding is based on voluntary donations, the presence of corrupt practices greatly reduces trust in charitable organizations, fundraising platforms and civic initiatives. Often, funds can be directed to projects that have ties to corrupt structures or are not a priority for helping the population. The consequence of this will be a decrease in the amount of humanitarian aid and the reluctance of potential donors to support those who have a risk of unreliable use of funds.

Overcoming the problem of corruption in the financing of humanitarian projects is an important task. This can be done by ensuring a high level of transparency and openness in the activities of philanthropists in terms of: publishing detailed financial reports and information about implemented projects; creation of effective mechanisms of control and supervision over the use of funds in order to detect illegal actions and ensure timely intervention, which can be helped by automated audit and monitoring systems; even greater involvement of the public and foreign donors in the planning and implementation of humanitarian projects, which will become an additional control mechanism and increase the trust of charity actors.

Research into the implementation of innovative approaches to the financing of humanitarian projects in the post-war period will be relevant among further scientific explorations. In particular, the creation of investment funds can become an important prospect for attracting funds for the purpose of solving housing problems, improving the quality of medical care, ensuring access to education, etc. These funds will be able to combine resources from various sources, such as private companies, the state budget, charitable organizations and international donors, which can achieve greater efficiency in their use, ensure the achievement of specific goals and results.

Список використаних джерел

1. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 5 лип. 2012 р. № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 10.07.2023).
2. Звіт за результатами дослідження «Громадянське суспільство України в умовах війни». Київ, 2023. 64 с.
3. Ланда В. Перша десятка. Найбільші благодійники зібрали 63 млрд грн. за 9 місяців війни. Ренкінг Forbes. URL: <https://forbes.ua/money/desyatki-milyardiv-na-armiyu-ta-dopomogu-10-naybilshikh-fandreyzingiv-zachas-viyni-renking-forbes-29112022-10118> (дата звернення: 18.07.2023).
4. За рік три найбільші благодійні фонди спільно з НБУ зібрали майже мільярд доларів. URL: <https://zmiana.info/news/za-rik-try-najbilshi-blagodijni-fondy-spolno-z-nbu-zibraly-majzhe-milyard-dolariv/> (дата звернення: 19.07.2023).
5. Українці більше донатили на армію у червні: огляд зборів United24, «Повернись живим» та фонду Притули. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/donation-growth-june> (дата звернення: 22.07.2023).
6. Мазаракі А., Волосович С. Краудфандинг благодійності в умовах протидії збройній агресії. *Scientia fructuosa*. 2023. № 1. С. 4–16.
7. НБУ за 2022 рік перевів зі спецрахунку на допомогу ЗСУ 22,3 млрд грн., на гуманітарну допомогу – 920 млн грн. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/882368.html> (дата звернення: 29.07.2023).
8. З початку війни зі спецрахунку, відкритого Національним банком, на потреби оборони перераховано майже 25,9 млрд грн., за червень рахунок поповнився майже на 2,4 млрд грн. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/z-pochatku-viyni-zi-spetsrahunku-vidkritogo-natsionalnim-bankom-na-potrebi-oboroni-pererahovano-mayje-259-mlrd-grn-za-cherven-rahunok-popovnivsia-majzhe-na-24-mlrd-grn> (дата звернення: 30.07.2023).

References

1. Zakon Ukrainy pro blahodiinu diialnist ta blahodiini orhanizatsii [Law of Ukraine on the Charitable Activities and Charitable Organizations]. (2012, July 5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (accessed: 10 July 2023).
2. Zvit za rezultatamy doslidzhennia “Hromadianske suspilstvo Ukrainy v umovakh viiny” [Report on the results of the study “Civil Society of Ukraine in the Conditions of War”]. (2023). Kyiv, 64 p.
3. Landa V. Persha desiatka. Naibilshi blahodiinyky zibraly 63 mlrd hrn za 9 misiatsiv viiny. Renkinh Forbes. [Top Ten. The largest philanthropists raised 63 billion UAH in 9 months of war. Forbes Ranking]. URL: <https://forbes.ua/money/desyatki-milyardiv-na-armiyu-ta-dopomogu-10-naybilshikh-fandreyzingiv-za-chas-viyni-renking-forbes-29112022-10118> (accessed: 18 July 2023).
4. Za rik try naibilshi blahodiini fondy spilno z NBU zibraly maizhe miliard dolariv [In a year, the three largest charitable funds, together with the NBU, raised nearly one billion dollars]. URL: <https://zmina.info/news/za-rik-try-najbilshi-blagodijni-fondy-spilno-z-nbu-zibraly-majzhe-milyard-dolariv/> (accessed: 19 July 2023).
5. Ukrainsi bilshe donatyly na armiiu u chervni: ohliad zboriv United24, “Povernys zhyvym” ta fondu Prytuly [Ukrainians donated more to the army in June: a review of fundraising by United24, “Come back alive” and the Prytula Foundation]. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/donation-growth-june> (accessed: 22 July 2023).
6. Mazaraki A., Volosovych S. (2023). Kraudfandyng blahodiinosti v umovakh protydii zbroinii ahresii [Crowdfunding of charity in the conditions of armed aggression]. *Scientia fructuosa*. No. 1. P. 4–16.
7. NBU za 2022 rik pereviv zi spetsrahunku na dopomohu ZSU 22,3 mlrd hrn, na humanitarnu dopomohu – 920 mln hrn [NBU transferred 22,3 billion UAH from the special account to support the Armed Forces of Ukraine in 2022 and 920 million UAH for humanitarian aid]. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/882368.html> (accessed: 29 July 2023).
8. Z pochatku viiny zi spetsrahunku, vidkrytoho Natsionalnym bankom, na potreby oborony pererakhovano maizhe 25,9 mlrd hrn, za cherven rakhunok popovnyvsia maizhe na 2,4 mlrd hrn [Since the beginning of the war, almost 25,9 billion UAH has been transferred from the special account opened by the National Bank for defense needs, and in June, the account was replenished by almost 2,4 billion UAH]. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/z-pochatku-viyni-zi-spetsrahunku-vidkritogo-natsionalnim-bankom-na-potrebi-oboroni-pererakhovano-mayje-259-mlrd-grn-za-cherven-rahunok-popovnyvsia-mayje-na-24-mlrd-grn> (accessed: 30 July 2023).